

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL SUDA

PREDMET VIDAČ protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 67141/14)

PRESUDA

STRASBOURG

23. rujna 2021.

Ova je presuda konačna, no može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Vidak protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u odboru u sastavu:

Péter Paczolay, *predsjednik*,

Alena Poláčková,

Gilberto Felici, *suci*,

i Attila Teplán, *vršitelj dužnosti zamjenika tajnika Odjela*,

uzimajući u obzir:

zahtjev (br. 67141/14) protiv Republike Hrvatske koji je hrvatski i srpski državljanin g. Milenko Vidak („podnositelj zahtjeva”) podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”) dana 6. listopada 2014.;

odluku da se Vladu Republike Hrvatske („Vlada”) obavijesti o prigovoru u pogledu prekomjerne duljine trajanja kaznenog postupka, a da se ostatak zahtjeva odbaci kao nedopušten;

očitovanja stranaka;

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 31. kolovoza 2021.,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena na navedeni datum:

UVOD

1. Predmet se odnosi na duljinu trajanja kaznenog postupka koji je u tijeku, a u kojem je podnositelj zahtjeva optužen za ratni zločin. Postupak je do sada trajao više od jedanaest godina na dvije razine nadležnosti.

ČINJENICE

2. Podnositelj zahtjeva rođen je 1959. godine i živi u Gredi Sunjskoj. Zastupao ga je g. D. Rupčić, odvjetnik iz Siska.

3. Hrvatsku Vladu („Vlada”) zastupala je njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik.

4. Vlada Srbije, koja je obaviještena o svome pravu da se umiješa u postupak (članak 36. stavak 1. Konvencije i pravilo 44. stavak 1. točka (a) Poslovnika Suda), to pravo nije iskoristila.

5. Činjenično stanje predmeta, kako su ga iznijele stranke, može se sažeti kako slijedi.

I. KAZNENI POSTUPAK

6. Dana 19. svibnja 1999. istražni sudac Županijskog suda u Sisku pokrenuo je istragu u odnosu na podnositelja zahtjeva zbog sumnje da je počinio ubojstvo. Dana 30. ožujka 2009. sudac je pokrenuo istragu protiv podnositelja zahtjeva zbog sumnje da je počinio ratni zločin protiv civilnog stanovništva te mu je odredio pritvor.

7. Dana 12. srpnja 2009. podnositelj zahtjeva uhićen je u Turskoj na temelju međunarodne tjeralice koju su izdale hrvatske vlasti. Dana 15. srpnja 2009. turske vlasti obavijestile su odgovarajuća hrvatska tijela o uhićenju podnositelja zahtjeva putem diplomatske note u kojoj je navedeno da je podnositelj uhićen zbog ubojstva.

8. Dana 20. srpnja 2009. Ministarstvo pravosuđa zatražilo je od turskih vlasti da podnositelja zahtjeva izruče Hrvatskoj zbog kaznenih djela ubojstva i ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

9. Dana 18. veljače 2010. podnositelj zahtjeva izručen je Hrvatskoj, gdje je odmah smješten u pritvor u vezi s oba kaznena djela. Sljedećeg je dana izveden pred istražnog suca i tada je obaviješten o optužbama koje su mu stavljene na teret.

10. Kada je riječ o optužbi za ubojstvo, podnositelj zahtjeva u konačnici je proglašen krivim za to kazneno djelo i osuđen je na kaznu zatvora u trajanju od pet godina presudom Županijskog suda u Sisku od 12. studenoga 2010. i presudom Vrhovnog suda od 7. travnja 2011. Uvjetno je pušten na slobodu 26. lipnja 2015.

11. Kada je riječ o optužbi za ratni zločin protiv civilnog stanovništva, Županijski sud u Sisku zatražio je od Ministarstva pravosuđa 17. ožujka, 6. svibnja i 7. lipnja 2010. pribavljanje preslike odluke turskih vlasti o izručenju podnositelja zahtjeva. Bez te odluke nije bilo moguće utvrditi je li podnositelj bio izručen i za ubojstvo i za ratni zločin, pri čemu se podrazumijeva da mu se može suditi samo za djelo ili djela za koja je izručen (vidi članak 14. stavak 1. Europske konvencije o izručenju u stavku 42 ove presude).

12. Dana 17. svibnja 2010. Županijsko državno odvjetništvo u Sisku podiglo je optužnicu protiv podnositelja zahtjeva pred Županijskim sudom u Sisku zbog ratnog zločina. Podnositelj zahtjeva podnio je prigovor protiv optužnice tvrdeći da je Hrvatskoj izručen samo zbog ubojstva, a ne zbog ratnog zločina.

13. Dana 1. lipnja 2010. Županijsko državno odvjetništvo u Sisku zatražilo je od Županijskog suda u Sisku dopunu istrage kako bi se utvrdilo kazneno djelo ili djela zbog kojih je podnositelj zahtjeva izručen. Napomenulo je da je u diplomatskoj noti turskih vlasti od 15. srpnja 2009. naznačeno samo da je podnositelj zahtjeva uhićen na temelju međunarodne tjeralice hrvatskih vlasti zbog ubojstva (vidi stavak 7 ove presude). Županijski sud prihvatio je taj zahtjev istog dana, nakon čega je od Ministarstva pravosuđa zatražio da od turskih vlasti zatraži informacije o tome zbog kojeg je djela ili kojih djela podnositelj zahtjeva izručen.

14. Dana 31. kolovoza 2010. Ministarstvo pravosuđa primilo je od turskih vlasti dvije odluke o izručenju podnositelja zahtjeva: (a) odluku Porotnog suda u Trabzonu od 14. rujna 2009. godine, u kojoj je naznačeno da je podnositelj zahtjeva Hrvatskoj izručen zbog sumnje da je počinio ubojstvo, i (b) odluku Vlade Turske od 19. listopada 2009., u kojoj je

naznačeno da je njegovo izručenje odobreno jer je „počinio ratni zločin protiv civilnog stanovništva ubojstvom”. Ministarstvo je te dvije odluke dostavilo Županijskom sudu u Sisku 3. rujna 2010.

15. Dana 20. rujna 2010. Županijsko državno odvjetništvo u Sisku ponovno je podiglo optužnicu protiv podnositelja zahtjeva pred Županijskim sudom u Sisku zbog ratnog zločina protiv civilnog stanovništva. Tom je prilikom Županijski sud u Sisku odbacio tvrdnju podnositelja zahtjeva da nije izručen zbog ratnog zločina, a 30. rujna 2010. odbio je njegov prigovor protiv optužnice.

16. Presudom od 20. prosinca 2010. isti sud proglasio je podnositelja krivim za djelo koje mu je stavljeno na teret i osudio ga na kaznu zatvora u trajanju od osam godina.

17. Podnositelj zahtjeva podnio je žalbu prigovarajući da je iz Turske izručen zbog ubojstva, a ne zbog ratnog zločina.

18. Dana 12. srpnja 2011. Vrhovni sud Republike Hrvatske prihvatio je njegovu žalbu, ukinuo je prvostupanjsku presudu od 20. prosinca 2010. (vidi stavak 16. ove presude) i predmet vratio na ponovno suđenje uz obrazloženje da je prvostupanjski sud trebao utvrditi za koje je točno djelo ili djela podnositelj bio izručen iz Turske.

19. Konkretno, Vrhovni sud napomenuo je da postoje dvije odluke turskih vlasti o izručenju podnositelja zahtjeva: jedna je odluka Porotnog suda u Trabzonu, kojom je dopušteno njegovo izručenje zbog ubojstva, a druga je odluka turske Vlade, kojom je dopušteno njegovo izručenje zbog ratnog zločina (vidi stavak 14. ove presude). U skladu s mjerodavnim odredbama turskog Kaznenog zakona, odluke o izručenju donosi nadležni sud, dok je izvršenje takvih sudskih odluka u nadležnosti turske Vlade. Stoga nije bilo jasno je li nadležno tijelo u Turskoj odobrilo izručenje podnositelja zbog ratnog zločina. Vrhovni sud je stoga naložio Županijskom sudu da razjasni je li podnositelj zahtjeva izručen zbog ratnog zločina i, ako to nije slučaj, da od turskih vlasti pribavi suglasnost da mu se sudi i za to djelo (vidi članak 14. stavak 1. točku (a) Europske konvencije o izručenju u stavku 42. ove presude).

20. Zbog izmjene mjerodavnog zakonodavstva, dana 7. prosinca 2011. predmet je sa Županijskog suda u Sisku preraspoređen u nadležnost Županijskog suda u Zagrebu kao prvostupanjskog suda.

21. Presudom od 17. travnja 2012. Županijski sud u Zagrebu proglasio je podnositelja krivim za kazneno djelo koje mu je stavljeno na teret te mu je izrekao kaznu zatvora u trajanju od šest godina. Sud je smatrao da je iz odluke turske Vlade (vidi stavak 14. ove presude) vidljivo da je podnositelj zahtjeva izručen i zbog ratnog zločina. Štoviše, ništa u odlukama turskih vlasti nije ukazivalo na to da je zahtjev za izručenje djelomično odbijen. Stoga je bilo očito da je izručenje podnositelja zahtjeva bilo odobreno za oba kaznena djela zbog kojih je zatraženo.

22. Podnositelj zahtjeva podnio je žalbu protiv te presude ponovno prigovarajući da nije bio izručen zbog ratnog zločina.

23. Dana 12. studenoga 2013. Vrhovni sud prihvatio je žalbu, ukinuo je prvostupanjsku presudu od 17. travnja 2012. (vidi stavak 21. ove presude) i vratio je predmet na ponovno suđenje. Utvrdio je da prvostupanjski sud nije postupio u skladu s uputom Vrhovnog suda i nije razjasnio je li podnositelj zahtjeva izručen zbog ratnog zločina (vidi stavke 18. – 19. ove presude).

24. Dana 18. veljače 2014. predsjednik sudskog vijeća Županijskog suda u Zagrebu pripremio je zahtjev turskim vlastima za suglasnost da se podnositelju zahtjeva sudi za predmetni ratni zločin (vidi članak 14. stavak 1. točku (a) Europske konvencije o izručenju u stavku 42 ove presude). Zahtjev je, zajedno s pratećim dokumentima, preveden na turski jezik 25. srpnja 2014. i dostavljen je Ministarstvu pravosuđa 15. rujna 2014. godine.

25. Dana 11. srpnja 2017. Ministarstvo pravosuđa zatražilo je od Ministarstva vanjskih i europskih poslova da od turskih vlasti zatraži informacije o tome zašto je zahtjev za izručenje Ministarstva pravosuđa od 20. srpnja 2009. (vidi stavak 8. ove presude) bio prihvaćen samo djelomično. Uputilo je na odluku Porotnog suda u Trabzonu od 4. kolovoza 2009., u kojoj je naznačeno da je podnositelj zahtjeva izručen samo zbog ubojstva (vidi stavak 14. ove presude).

26. Dana 23. kolovoza 2017. tursko Ministarstvo vanjskih poslova odgovorilo je diplomatskom notom iz čijeg teksta i dalje nije jasno proizlazilo jesu li turske vlasti podnositelja izručile zbog ratnog zločina.

27. U siječnju 2018. Ministarstvo pravosuđa izravno je kontaktiralo tursko veleposlanstvo u Zagrebu i pružilo dodatne informacije i pojašnjenja o tome što se očekuje od turskih vlasti.

28. Dana 12. ožujka 2018. Županijski sud u Zagrebu zatražio je od Ministarstva pravosuđa informacije o tome zašto zahtjev suda od 18. veljače 2014. (vidi stavak 24. ove presude) nije riješen.

29. Dana 26. listopada 2018. turske vlasti, kao odgovor na zahtjev Ministarstva pravosuđa od 11. srpnja 2017. (vidi stavak 25. ove presude), dostavile su odluku Porotnog suda u Trabzonu od 25. travnja 2018. U toj odluci Porotni sud u Trabzonu pojasnio je da se njegova prethodna odluka od 4. kolovoza 2009. i odluka turske Vlade od 19. listopada 2009. (vidi stavak 14. ove presude) odnose i na ubojstvo i na ratni zločin protiv civilnog stanovništva, te da je izručenje stoga bilo odobreno za oba djela. Taj odgovor i odluka dostavljeni su Županijskom sudu u Zagrebu 11. travnja 2019. godine.

30. Sud je održao ročišta 8. svibnja, 10. lipnja, 16. srpnja i 3. rujna 2019. godine.

31. Ročište zakazano za 27. listopada 2019. odgođeno je jer određeni svjedoci nisu bili uredno pozvani. S tim u vezi, raspravni sud zatražio je pravnu pomoć od srpskih nadležnih tijela s ciljem dostave poziva tim

svjedocima. Zatražio je i od nadležnih tijela u Sjedinjenim Američkim Državama da pronađu drugog svjedoka i dostave mu poziv. Američko Ministarstvo pravosuđa obavijestilo je hrvatske vlasti da ne može pronaći tog svjedoka. Raspravni sud utvrdio je i adresu jednog svjedoka koji je boravio u Norveškoj.

32. Ročište zakazano za 18. veljače 2020. odgođeno je jer dva svjedoka koja su boravila u Srbiji nisu pristupila, iako su oba bila uredno pozvana. Stoga je raspravni sud prihvatio prijedlog podnositelja zahtjeva da se ti svjedoci ispituju putem videoveze s nadležnog suda u Srbiji. U tom je pogledu sud zakazao ročišta za 9., 14. i 21. travnja 2020. Međutim, ta su ročišta odgođena zbog zdravstvene krize uzrokovane bolešću COVID-19 i zbog činjenice da je zgrada suda bila teško oštećena u potresu koji je pogodio Zagreb 22. ožujka 2020. Nadalje, i sljedeće je ročište, zakazano za 17. rujna 2020., odgođeno jer predmetna dva svjedoka u Srbiji nisu bila uredno pozvana.

33. Dana 5. studenoga 2020. Županijski sud u Zagrebu ispitaio je dva svjedoka putem videoveze s Višeg suda u Beogradu u Srbiji.

34. Na ročištu održanom 10. studenoga 2020. državni odvjetnik djelomično je izmijenio činjenični supstrat optužnice.

35. Na ročištu održanom 4. prosinca 2020. Županijski sud donio je presudu kojom je podnositelja zahtjeva proglasio krivim za počinjenje ratnog zločina protiv civilnog stanovništva i osudio ga na kaznu zatvora u trajanju od sedam godina.

36. Podnositelj zahtjeva podnio je žalbu i taj je postupak trenutačno u tijeku pred Vrhovnim sudom.

II. POSTUPAK NAKON KORIŠTENJA PRAVNIH SREDSTAVA ZA ZAŠTITU PRAVA NA SUĐENJE U RAZUMNOM ROKU

37. U međuvremenu, dana 31. ožujka 2014., podnositelj zahtjeva podnio je predsjedniku Županijskog suda u Zagrebu zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku – pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka na temelju Zakona o sudovima iz 2013. godine. Njegov je zahtjev odbijen 2. lipnja 2014.

38. Odlukom predsjednika Vrhovnog suda od 6. kolovoza 2014. godine odbijena je i podnositeljeva žalba protiv gore navedene odluke.

39. Dana 23. rujna 2009. podnositelj zahtjeva podnio je ustavnu tužbu protiv odluke predsjednika Vrhovnog suda.

40. Rješenjem od 24. prosinca 2014. Ustavni sud Republike Hrvatske proglasio je ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva nedopuštenom uz obrazloženje da pobijana odluka ne podliježe ocjeni ustavnosti.

MJERODAVNI PRAVNI OKVIR

41. Mjerodavno domaće pravo i praksa o pravnim sredstvima za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku u Hrvatskoj izloženi su u predmetima *Mirjana Marić protiv Hrvatske* (br. 9849/15, stavci 29. – 41., 30. srpnja 2020.) i *Vrtar protiv Hrvatske* (br. 39380/13, stavci 51. – 56. i 61. – 64., 7. siječnja 2016.).

42. Mjerodavna odredba Europske konvencije o izručenju, koja je stupila na snagu u odnosu na Hrvatsku 25. travnja 1995. godine, glasi kako slijedi:

Članak 14. – Pravilo specijalnosti

„1. Protiv osobe koja se izruči neće se voditi postupak ... osim u odnosu na ono djelo zbog kojeg je ta osoba izručena ... osim u sljedećim slučajevima:

(a) kada strana koja vrši izručenje dade svoju suglasnost. Zahtjev za suglasnost će se dostaviti, zajedno s dokumentima navedenim u Članku 12, te zapisnikom iskaza izručene osobe u svezi s počinjenim kaznenim djelom. Suglasnost će se dati kada je za kazneno djelo za koje se ista traži predviđeno izručenje u skladu sa odredbama ove Konvencije;

(b) ...”

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE

43. Podnositelj zahtjeva prigovorio je da je duljina trajanja postupka bila nespojiva s pretpostavkom „razumnog roka” utvrđenom u članku 6. stavku 1. Konvencije, koji glasi kako slijedi:

„... u slučaju podizanja optužnice za kazneno djelo protiv njega svatko ima pravo da ... sud ... u razumnom roku ispita njegov slučaj.“

44. Među strankama nije sporno da je razdoblje koje treba uzeti u obzir počelo 19. veljače 2010., kada je podnositelj zahtjeva izveden pred istražnog suca i obaviješten o optužbama koje su mu stavljene na teret, nakon što je iz Turske izručen Hrvatskoj (vidi stavak 9. ove presude). Predmetno razdoblje još nije završilo (vidi stavak 36. ove presude). Do sada je trajalo više od jedanaest godina na dvije razine nadležnosti.

A. Dopuštenost

1. Tvrdnje stranaka

45. Vlada je osporila dopuštenost zahtjeva na dvije osnove. Konkretno, tvrdila je da je zahtjev preuranjen jer ga je podnositelj zahtjeva podnio Sudu 6. listopada 2014., dok je postupak pred Ustavnim sudom u vezi s njegovim

zahtjevom za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku još uvijek bio u tijeku (vidi stavke 39. – 40. ove presude). Podnositelj zahtjeva tako nije pružio Ustavnom sudu priliku da odluči o njegovoj ustavnoj tužbi i ispravi navodnu povredu. Stoga je Vlada tvrdila da podnositelj zahtjeva nije pravilno iscrpio domaća pravna sredstva.

46. Vlada je nadalje navela da podnositeljev prigovor o duljini trajanja postupka predstavlja prigovor četvrte instance jer je, tražeći zaštitu svog prava na suđenje u razumnom roku, zapravo zatražio od Suda da presudi da nije bio izručen zbog ratnog zločina i da je stoga kazneni postupak protiv njega zbog tog djela bio nezakonit.

47. Podnositelj je osporio tvrdnje Vlade. Tvrdio je da, sukladno sudskoj praksi Ustavnog suda, odluke predsjednika suda, u kontekstu postupaka pokrenutih podnošenjem zahtjeva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku, nisu odluke koje podliježu preispitivanju od strane Ustavnog suda, a to je potvrđeno i u njegovu predmetu (vidi stavak 41. ove presude).

48. Podnositelj zahtjeva nadalje je tvrdio da se njegov prigovor o duljini trajanja kaznenog postupka ne može smatrati prigovorom četvrte instance s obzirom na to da je Sud, obavještavajući Vladu o prigovoru o prekomjernoj duljini trajanja kaznenog postupka, ostatak njegova zahtjeva proglasio nedopuštenim, uključujući prigovor da je njegovo pritvaranje zbog ratnog zločina protiv civilnog stanovništva bilo nezakonito jer on nije bio izručen zbog tog djela.

2. Ocjena Suda

49. Kada je riječ o prigovoru Vlade o nedopuštenosti na temelju neiscrpljivanja domaćih pravnih sredstava (vidi stavak 45 ove presude), Sud prvo ponavlja da se zahtjev ne može proglasiti nedopuštenim na toj osnovi ako je posljednja faza korištenja takvih pravnih sredstava dostignuta prije nego što Sud odluči o pitanju dopuštenosti (vidi, primjerice, predmet *Molla Sali protiv Grčke* [VV], br. 20452/14, stavak 90., 19. prosinca 2018.).

50. Nadalje ponavlja da su podnositelji dužni iscrpiti samo domaća pravna sredstva koja su im u relevantno vrijeme na raspolaganju u teoriji i u praksi i koja su dostupna i mogu pružiti zadovoljštinu u odnosu na njihove prigovore te nude razumne izgleda za uspjeh (vidi, među brojnim drugim izvorima prava, predmet *Glavinić i Marković protiv Hrvatske*, br. 11388/15 i 25605/15, stavak 61., 30. srpnja 2020.). S tim u vezi primjećuje da je u sličnom predmetu Vlada izričito navela da, kako bi iscrpili domaća pravna sredstva, podnositelji zahtjeva nisu bili dužni podnijeti ustavne tužbe protiv odluka Vrhovnog suda donesenih o pravnim sredstvima za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku jer takve odluke ne podliježu ocjeni ustavnosti (ibid., stavak 51.). Stoga je nejasno zašto je podnositelj zahtjeva u ovom predmetu, prije nego što je podnio svoj zahtjev Sudu, trebao čekati ishod pravnog sredstva koje mu čak ni prema priznanju same Vlade nije bilo na raspolaganju.

51. Kada je riječ o preostalom prigovoru Vlade o nedopuštenosti (vidi stavak 46. ove presude), Sud ne vidi kako bi utvrđenje da je u predmetnom kaznenom postupku došlo do prekoračenja razumnog roka moglo na bilo koji način biti relevantno za pitanje je li podnositelj zahtjeva bio (propisno) izručen zbog ratnog zločina ili za povezano pitanje je li mu se moglo suditi za to djelo.

52. S obzirom na gore navedeno (vidi stavke 49 – 51 ove presude), Sud utvrđuje da se oba prigovora Vlade o nedopuštenosti moraju odbiti.

53. Sud nadalje primjećuje da ovaj zahtjev nije ni očigledno neosnovan ni nedopušten po bilo kojoj drugoj osnovi navedenoj u članku 35. Konvencije. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

1. Tvrdnje stranaka

54. Vlada je tvrdila da duljina trajanja postupka u podnositeljevu predmetu nije bila prekomjerna. Taj postupak nije samo bio složen zbog činjenica predmeta, već je i uključivao složena pitanja međunarodnog prava.

55. Prema mišljenju Vlade, radnje domaćih sudova bile su pravovremene od početka i nije bilo nepotrebnih odlaganja. S tim u vezi, istaknula je da su domaće vlasti poduzele niz mjera i radnji kako bi od turskih vlasti pribavile suglasnost da se podnositelju zahtjeva sudi za ratni zločin, što je predstavljalo formalnu pretpostavku za vođenje postupka. To je zahtijevalo stalno ulaganje napora u komunikaciju s turskim vlastima, s ciljem pribavljanja predmetne suglasnosti. Međutim, unatoč upornim i stalnim zahtjevima domaćih vlasti, turske vlasti u više navrata nisu dostavile traženu suglasnost, što je propust koji se ne može pripisati izvršnim ili sudskim vlastima tužene države.

56. Konačno, Vlada je tvrdila da su domaće vlasti poduzele odgovarajuće korake kontaktiranjem inozemnih vlasti s ciljem ispitivanja svjedoka koji nisu boravili u Hrvatskoj (vidi stavke 31. – 33. ove presude).

57. Podnositelj zahtjeva naveo je da je duljina trajanja postupka bila prekomjerna. Posebno je istaknuo da je, nakon izručenja Hrvatskoj, prigovorio da nije bio izručen zbog ratnog zločina (vidi stavak 11. ove presude). S tim u vezi, suglasnost da mu se sudi za ratni zločin koja od turskih vlasti nije zatražena do 2014. godine (vidi stavak 24 ove presude) trebala je biti zatražena odmah nakon njegova izručenja 2010. godine ili najkasnije nakon odluke Vrhovnog suda od 12. srpnja 2011. (vidi stavke 7. i 18. – 19. ove presude). S obzirom na to da je Vrhovni sud dva puta vratio predmet prvostupanjskom sudu uz isto obrazloženje (vidi stavke 18. – 19. i 24. ove presude) i da je bilo potrebno gotovo sedam mjeseci da se predmetni zahtjev za suglasnost prevede i dostavi Ministarstvu pravosuđa (vidi stavak 24. ove presude), došlo je do odgoda koje su se mogle pripisati isključivo domaćim vlastima.

2. Ocjena Suda

58. Sud ponavlja da se razumnost duljine trajanja postupka mora ocijeniti u svjetlu okolnosti predmeta i u odnosu na sljedeće kriterije: složenost predmeta te ponašanje podnositelja zahtjeva i nadležnih vlasti (vidi, među brojnim drugim izvorima prava, *Pélissier i Sassi protiv Francuske* [VV], br. 25444/94, stavak 67., ECHR 1999-II).

59. Međutim, ti kriteriji nisu primjenjivi na postupke koji se odnose na ratne zločine, koje se smatra postupcima iznimne prirode i čija se duljina stoga mora mjeriti u svjetlu razmatranja kao što su neprimjenjivost propisa o zastari na takve zločine i dugo razdoblje koje je moglo proteći od počinjenja tih djela (vidi *Gröning protiv Njemačke* (odl.), br. 71591/17, stavak 60., 20. listopada 2020., i *X. protiv Njemačke*, br. 6946/75, odluka Komisije od 6. srpnja 1976., Odluke i izvješća 6, str. 115. – 116.).

60. Unatoč tome, iako se ovaj predmet odnosi na kazneni postupak za ratni zločin protiv civilnog stanovništva, Sud smatra očitim da se duljina trajanja postupka u razdoblju prije 11. travnja 2019. (vidi stavke 9. i 11. – 29 ove presude) ne može opravdati iznimnom prirodom postupka u vezi s ratnim zločinima. Umjesto toga, odgode u tom razdoblju bile su uzrokovane potrebom da se razjasne određena pravna pitanja u vezi s izručenjem podnositelja zahtjeva iz Turske Hrvatskoj.

61. S tim u vezi, Sud primjećuje da su domaće vlasti poduzele niz koraka kako bi saznale je li podnositelj zahtjeva izručen zbog ratnog zločina ili samo zbog ubojstva (vidi stavke 13. – 14., 25. – 27. i 29. ove presude) i da se odgode u predmetnom razdoblju mogu djelomično pripisati turskim vlastima.

62. Međutim, ne može se zanemariti da je Vrhovni sud dva puta vratio predmet na ponovno suđenje jer prvostupanjski sud nije utvrdio zbog kojeg je djela ili kojih djela podnositelj zahtjeva bio izručen (vidi stavke 18. – 19. i 23. ove presude), što je dovelo do odgode od približno tri godine.

63. Štoviše, nakon što je Vrhovni sud 12. studenoga 2013. godine drugi put vratio predmet na ponovno suđenje, a raspravni je sud 18. veljače 2014. pripremio zahtjev turskim vlastima za suglasnost da se podnositelju zahtjeva sudi za predmetni ratni zločin, trebalo je više od sedam mjeseci da se taj zahtjev i prateći dokumenti prevedu i pošalju Ministarstvu pravosuđa 15. rujna 2014. (vidi stavke 23. – 24. ove presude).

64. Čini se da taj zahtjev nikada nije dostavljen turskim vlastima. Umjesto toga, nakon više od tri godine, dana 11. srpnja 2017. Ministarstvo pravosuđa uputilo je drugačiji upit koji je u konačnici rezultirao time da su turske vlasti razjasnile to pitanje (vidi stavke 25. i 29. ove presude).

65. Budući da Sud nije utvrdio da je došlo do odgoda koje se mogu pripisati podnositelju zahtjeva, prethodna razmatranja (vidi stavke 60. – 64. ove presude) dovoljna su da zaključi da u razdoblju prije 11. travnja 2019. domaće vlasti nisu postupale s potrebnom revnošću. Prema tome, Sud

utvrđuje da je duljina trajanja postupka u ovom predmetu bila prekomjerna i nije ispunila pretpostavku „razumnog roka”.

66. Stoga je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije.

II. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

67. Člankom 41. Konvencije predviđeno je:

„Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarne pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci. „

A. Šteta

68. Podnositelj zahtjeva potraživao je iznos od 10.000,00 eura (EUR) na ime naknade nematerijalne štete.

69. Vlada je osporila to potraživanje.

70. Sud smatra da je podnositelj zahtjeva zasigurno pretrpio određenu nematerijalnu štetu. Odlučujući na pravičnoj osnovi, dosuđuje podnositelju zahtjeva iznos od 4.200,00 eura na ime naknade nematerijalne štete, uvećan za sve poreze koji bi se mogli zaračunati.

B. Troškovi i izdaci

71. Podnositelj zahtjeva potraživao je i 833,00 eura na ime troškova i izdataka nastalih pred Sudom.

72. Vlada je osporila to potraživanje.

73. Prema sudskoj praksi Suda podnositelj zahtjeva ima pravo na naknadu troškova i izdataka samo ako je dokazano da su stvarno i nužno nastali i bili razumni glede iznosa. U ovom predmetu, uzimajući u obzir dokumente koje ima u posjedu i prethodno navedene kriterije, Sud smatra razumnim dosuditi potraživani iznos u cijelosti.

C. Zatezna kamata

74. Sud smatra primjerenim da se stopa zatezne kamate temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *utvrđuje* da je zahtjev dopušten;
2. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije;

3. *presuđuje*

- (a) da tužena država podnositelju zahtjeva treba u roku od tri mjeseca isplatiti sljedeće iznose koje je potrebno preračunati u hrvatske kune po tečajnoj stopi važećoj na dan namirenja:
 - (i) 4.200,00 EUR (četiri tisuće dvjesto eura) na ime naknade nematerijalne štete, uvećano za sve poreze koji bi se mogli zaračunati;
 - (ii) 833,00 EUR (osamsto trideset i tri eura) na ime troškova i izdataka, uvećano za sve poreze koje bi se mogli zaračunati podnositelju zahtjeva;
- (b) da se od protoka prethodno navedena tri mjeseca do namirenja plaća obična kamata na navedene iznose koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda;

4. *odbija* preostali dio zahtjeva podnositelja za pravednu naknadu.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 23. rujna 2021. u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika suda.

Attila Teplán
Vršitelj dužnosti zamjenika tajnika

Péter Paczolay
Predsjednik

© 2021 Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava

Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava provjerio je točnost prijevoda, te proveo lekturu i pravnu redakтуру istoga